

* از: سید علی
موسوی کرمانی

قرآن کریم

ترجمه، توضیحات و واژه‌نامه

از

بهاء الدین خرمشاهی

آقاآستان سیدوز - آقاآستان بانی

زیبای بی بزرگ

جواب دوم قرآن کریم

ترجمه

بهاء الدین خرمشاهی

چاپ دوم قرآن کریم با ترجمه زیبای استاد

بهاء الدین خرمشاهی، با تیراژ ۱۱۰۰۰ جلد، در آستانه بهار قرآن، ماه مبارک رمضان، یعنی حدود شش ماه پس از چاپ اول انتشار یافت.

در برخی از ترجمه‌های قرآن، مترجم تمام نبروی خود را در یکی دو صفحه اول، و با سوره‌های کوتاه آخر قرآن و با بعضی آیات مشهور، متمرکز می‌کند. مثل مغازه‌های شب عید که «بیتربین» یا پنجره را هفت قدم می‌آرایند اما وقتی پا به درون می‌گذارند از هیچ یک از آنچه

بیرون دیده‌ای، خبری نیست! یا مثل درختکاری کنارهٔ ارماد، تعدادی، قم، چشم انداز دو سه ردیف آن سوتر از لب جاده، تا افق بیابان است!

ترجمه خرمشاهی، مطلقاً از نوع این ترجمه‌ها نیست، باید در سه توی جنگل سرسبز این ترجمه سرک کشید و آنگاه زیبایی‌های درهم تنیده و برهم انباشته و پنهان مانده را در زوایا و خجایی‌های آن دید. به این آیه دقت کنید:

وَدَّ كَثِيرٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ تَرَوْكُمْ مِّنْ بَعْدِ إِسْلَامِكُمْ كَفَّارًا حَسَدًا مِّنْ عِنْدِ أَنْفُسِهِمْ مِّنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْحَقُّ فَاعْتَصِرُوا وَأَصْلَحُوا حَتَّىٰ يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرٍ أَلِيمٍ
علی کل شق قدر.

و اکنون ترجمه را با دقت بخوانید: بسیاری از بخوانید. بی کسمان اگر (به قول فارسی دان، های

امروز! امشکلی در امر انصاف نداشته باشید، با من
مستثن رحمدل خواهید شد که خداوند پادش چهارسال
زحمت پیاپی مترجم را در ترجمه خود وی این قرآن
پارسی به او بازپس داده است.

*

اکنون به تفاوت های این دو چاپ نظری بیفکنیم :

- چاپ اول در قطع رحلی بود .

- چاپ دوم در قطع استاندارد قرآن یعنی قطع
وزیری و طبعاً ارزانتر درآمدہ است .

- چاپ اول با همه زیبایی به وسیله ی دوفر
ویرایش شده بود اما دوبار ویراسته نشده بود .

- چاپ دوم زیباتر شده است که همان دو تن یک
بار دیگر هریک با سه ماه تلاش تمام آن را دوباره
ویراسته و نیز از برخی سهو های جایی در چاپ اول
پیراسته اند .

- چاپ اول هم در زیر هر صفحه ، تفسیرها و
توضیح های کوتاه داشت و هم در انتهای کتاب، پی
گفتاری که در واقع خود ، دوازده کتاب و رساله ی مهم
و بزرگ بود در زمینه ی چند و چون ترجمه و قرآن
پژوهی، فهم قرآن باقرآن ، بحث تحریف ناپذیری قرآن،
کلمات فارسی در قرآن و فهرست ها و کلید های چند
گانه و از همه برتر: واژه نامه ی جامع و کامل عربی -
فارسی قرآن با ذکر ریشه ها و شاخه ها و سرشاخه های
هر لغت و ...

- چاپ دوم برای احتراز از افزوده شدن طول
و حجم کتاب، طبعاً تنها سه چهار فهرست بسیار لازم
راهبره با خلاصه ای جامع از «گفتار مترجم» در چاپ
اول . دارد که خود نمونه و الگوی زیبای خلاصه نویسی
است . و نیز گفتاری کوتاه (در ۸ صفحه) و ویژه ی چاپ
اهل کتاب با آنکه حق بر ایشان آشکار شده است . به
انتکیزه رشکی که در دل دارند . خوش دارند که شناسان
پس از ایستادن کافر گردانند . بگفارید و بگنویند تا
خداوند فرمان خویش را به میان آورد . آری خداوند بر هر
کاری تواناست .

به ساختمان فشرده ، مسوج و استوار و
در همان حال . دور از دسترس آیه ، نگاهی بیفکنید .
بعد ترجمه صحیح سهل متعنت و زیبای آن را دوباره

دوم در پایان کتاب آمده است که خواندنی است .
آنچه در چاپ اول و دوم ، هیچ تغییری نکرده
است ، زیبایی ترجمه خرمشاهی است .

*

هنگامی که چاپ اول منتشر شد . چندین نقد و
بررسی در مطبوعات و دیگر رسانه های کشور در مورد
آن عرضه شد که نشانه توجه کامل جوامع فرهنگی به این
ترجمه زیبای بی بزرگ بود .

یکی از نقدها از داستان نویس نامدار معاصر آقای
هوشنگ گلشیری، با آنکه همدلی هایی با مترجم داشت
اما حاوی تعبیر غیر منصفانه ی «نثر روزنامه ای» هم بود و
موجب رنجش استاد خرمشاهی شد و گفتگویی قلمی آغاز
گشت و متأسفانه به جدل و جدال کشید و چند شماره در
روزنامه سلام ادامه یافت . و برخی هم به ماوری این یا آن
برخواستند و اگر چه در دعوا حلوا خیر نمی کنند اما بعضی
در کرمک به آقای گلشیری کاسه داغ ترازش شدند . اگر چه
چراغ استدلالشان نوری و زیبایی نداشت و تخری حقیقت در
پس پرده های اغراض دیگر ، پنهان ماند .

*

باری . هر چه بود گذشت و آنچه با زمانداین واقعیت
روشن بود که ترجمه از سوی محافل دانشجویی و مردم ،
استقبال شد . و ده هزار نسخه در مدتی کمتر از ۶ ماه به
فروش رفت .

اینک چاپ دوم با یازده هزار نسخه در نیمه ی دوم
امسال انتشار یافته و این چراغی است که ایزد بر افروخته
است ...

چاپ دوم قطع رحلی در ایران ، نیز ، با حذف و
اصلاح سهوهای چاپی چاپ اول ، تا اردیبهشت انتشار
خواهد یافت .

کار چاپ مجدد قطع رحلی در خارج هم (چاپ
چهارم ترجمه و چاپ سوم قطع رحلی) روبه اتمام است
و مقدمات چاپ کامپیوتری آن در سه سی دی ، هم فراهم
آمده است .

*

انتشار چاپ دوم را به ناشران پرنشاط و سختکوش
و هنرآزمین آن : نشر نیلوفر و نشر جامی و به محافل
قرآنی کشور و دانشگاه ها ، تهنیت می گویم .